TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MÄKELÄ
SULO SYVANEN

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntyma- ja avioliitto-ilmotukset 30c kerta, haluttaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi.... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Se on yksi niiden velvollisuuksista

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, Oct. 24, 1917, as required by the Act of Congress, October 15th, 1917.)

Kirjottaessaan kysymyksestä: "Vihollisen avustamista ja suojelemista," paljastaa Seattle Union Record joitakin niistä syistä, joiden takia ei Venäjä näytä olevan halukas epäröimättä jakamaan kohtaloa liittolaisten kanssa. Lehti selittää, että Venäjä on liittolaisille suuri pettymys sotilaallisessa suhteessa. Ja miksi? Syistä, lausuu lehti, jotka

" * * * keskittyvät suurelta osalta Amerikaan. Yksi niistä on Mooneyn juttu, jossa työläistä koetetaan saada mestauslavalle osana piirullisesta juonesta työväestön järjestymisen estämiseksi; työläisten joukkokarkotukset Bisbeestä, Ariz., ilman laillista oikeutusta ja ilman oikeudensaantimahdollisuutta työläisten puolella; sosialistisien lehtien lakkauttamiset siksi että ne ovat selittäneet nykyisen sodan olevan kapitalistisen sodan, vaikka perustuslaki kieltää kongressin laatimasta lakia paino-, puhe- ja kokoontumisvapauden estämiseksi, tai oikeuden hankkimiseksi anomuksien avulla. Venäjä ei voi käsittää miten kaikki tämä saattaa tapahtua sellaisessa kansanvaltaisessa maassa, jolloinen Yhdysvallat väittää olevansa; nämä tapahtumat ja niiden jatkuva uusiutuminen on se joka estää Venäjän antautumasta kaikella voimallaan liittolaisten mukaan.

"Mutta milloin olisi sanomalehdistö selittänyt näiden toimeenpanijat 'vihollisen avustajiksi?'

"Sitte on Saksan kansa. Yhdysvaltain presidentti on useat kerrat vedonnut Saksan kansaan, itse asiassa vaatien sitä kapinoimaan nykyisiä valtijaitaan vastaan ja ottamaan käsiinsä hallituksen, luvaten siinä tapauksessa antautua neuvotteluihin heidän hallituksensa kanssa pysyvän ja kansanvaltaisen rauhan saavuttamiseksi.

"Mitkä ovat ne tekijät, joiden avulla Saksan itsevaltiuden kannattajat ovat voineet pitää sikäläisen kansan alamaisuudessaan, peläten irtautua tunnetuista rasituksistaan, tietämättä mitä niiden tilalle tulisi?

"Saksan kansalle on selitetty että Yhdysvaltain hallitus, nykyajan kansanvaltaisin, on asettanut voimaan asevelvollisuuspakon, mutta jättänyt ottamatta haltuunsa kansakunnan rikkauksia. Saksan kansalle selitetään, että samalla kun miljoonat kansalaiset ovat pakotetun palvelemaan maata mitättömästä korvauksesta entiseen palkkaansa verraten, niittävät maan rikkauksien omistajat suunnattomia voittoja armeijan tarpeitten hankintaurakoista. Saksan kansalle, jolka itsekin on tuominnut hallituksensa menettelyn sen vangitessa Liebknechtin sodan vastustamisesta, selitetään että senaattori La Follettelta aiotaan riistää istuimensa senaatissa siksi että hän on koettanut saada sotasaalistajatkin kantamaan osansa sodan rasituksista.

"Mutta mikä sanomalehti olisikaan selittänyt sellaisen 'vihollisen avustamiseksi?'"

Kapitalistisen sanomalehdistön ensimäinen velvollisuus on omistajiaan kohtaan ja se selittää sen suhtautumisen kaikkiin kysymyksiin. Se suojaa sananvapauden vihollisia ja palvelee riistäjiä, huolimatta siitä, miten se siten tulee avustaneeksi vihollisia. Se on kansanvaltaisuuden paatunut vihollinen, kuten selviää jokaisessa tapauksessa jossa työväestö pyrkii saamaan äänensä kuuluville, ja vaatii oikeutta järjestyä.

Miksi kilpailu tulevaisuudessa?

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, Oct. 24, 1917, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

B. C. Federationistissa kirjotetaan:

Joitakin aikoja sitten selitti rahaministeri McAdoo, että sotaa seuraa aikakausi, jonka kuluessa käydään kilpailua "verrattomalla raivokkuudella." Ja nyt tulee presidentti Wilson ja selittää, että tehokas tuotanto ja perinpohjainen elintarpeitten säästäminen on tarpeellinen, "voidaksemme pitää puoliamme rauhan tekoa seuraavassa raivokkaassa teollisuuskilpailussa." Minkätähden maapallolla asuvat ihmiseläimet ovat pakotetut kilpailemaan toistensa kanssa yksityisinä ja joukkoina, voidakseen elää, eivät koskaan ole ottaneet tyydyttävästi selittääkseen ne, jotka johtavat näiden kilpailevien laumojen joukkoja ja pakottavat niitä eteenpäin siinä raivokkaassa taistelussa.

Minkään muun eläimen osana ei ole se onneton kohtalo, olla tuomittuna ikuiseen, raivokkuudessa kilpailevaan taisteluun, voidakseen elää. Se erikoisuus on epäilemättä säilytetty ihmiselle, luomakunnan ainoalle eläimelle, jonka kohtaloita pitäisi johtaa järjen ja älyllisyyden, eikä olla jätettynä kuten alhaisemmat eläimet petollisten vaistojensa suojaan maallisen olemassaolonsa vaaroissa ja vaikeuksissa.

Sen että ihmiset taistelevat kuolemaan saakka toisiaan vastaan sodassa, luulisi olevan kyllikseen, ilman etteivät ne olisi pakotetut käymään loppumatonta ja kuolettavaa "verrattoman raivokasta kilpailua" rauhankin aikana. Jos siinä on kaikki mitä nykyisen järjestelmän ylimmäiset papit voivat työläisille tarjota, tuntuisi olevan aika, jolloin viimeksimainitut yrittäisivät itse ratkaista kysymyksen miksi he ovat pakotettuja kärsimään sellaista onnetonta tilannetta.

Kun tämän kilpailun aiheuttama rangaistus näyttää jollakin tavalla olevan yhteydessä kaupankäynnin kanssa, ja kun tulemme siihen johtopäätökseen huomatessamme poliittisen ja taloudellisen viisauden ylimäisten pappiemme yhdistävän ne toisiinsa, on tarpeellista kohdistaa tutkimuksen terävä leikkelyveitsi kaupankäynnin mailman fetishismiin, saadaksemme selville miksi me pelastumme sodan kuolettavalta Scyllalta, joutuaksemme heti yhtä julman ja melkein yhtä kuolettavan "verrattoman raivokkaan kilpailun" Charybdisin uhriksi. Ja mitä on kaupankäynti? Alkuperäisellä asteellaan on se voinut olla yksinkertaista tuotteiden vaihtoa yksityisten tuottajien välillä, jotka elivät naapureina alkuajan yhdyskunnissa. Se ulottuu ainoastaan hiukan ajassa taaksepäin siitä, jolloin alkuaikaiset esi-isämme avustivat toisiaan yksinkertaisissa tehtävissään vaihtamalla työtä, kuten vieläkin on lajta lukuisilla maalaispaikoilla. Kaupankäynti on siitä kokonaan muuttunut. Nyt se on muodostunut mailman vitsaukseksi, kulkien armotta rataansa ja murskaten kaikki eteensä mahdollisesti sattuvat vastukset halpojen tuotteittensa armottoman painon alla, jotka tuotteet ovat halpoja siksi että niistä ei ole maksettu tuottajilleen mitään. Sellaisena kuin me sen nykyisin tunnemme ei kaupankäynti ole mitään muuta kuin sen riistosaaliin mailmanlaajuista liikettä joka on kokoontunut orjainomistajien käsiin ja on tulos teollisuuskoneistoa käynnissä pitävän orjajoukon elinvoimien ja energian kuluttamisesta. Koko se rikkauden suuri määrä, joka esiintyy meille hyödykkeiden, kauppatavaran ja teollisuuslaitosten muodossa, kaikkena mitä niihin kuuluu, edustaa vain riistosaalista, joka on kiskottu uudenajan kapitalismin orjien nahoista ja hiestä ja jota omistajansa vaihtavat, myyvät ja kulettavat paikasta toiseen, tai muulla tavalla muuttavat rahaksi. Elintarpeitten, luonnonrikkauksien ja tuotantovälineitten omistusoikeuden kautta omistavat tämän ja muiden maiden kapitalisti-rikkauksien tuottajat yhtä täydellisesti kuin vanhan mailman valtiaat omistivat henkiorjansa ja etelän maaparoonit neekerinsä ennen Yhdysvaltain sisällissotaa.

Kaikesta siitä minkä rikkauksien tuottajat — orjuutetut työläiset — työllään luovat, saavat he keskimäärin sen verran että pysyvät työkunnossa. Kaikki muu on heihin nähden ikuisiksi ajoiksi menetetty ja olisi yhtä hyvin voitu jättää tuottamatta, mikäli he ovat kysymyksessä. Oikeastaan se onkin pahemmin kuin menetetty, siitä syystä että sen tuottaminen vaati heiltä energian kuluttamista ilman että he olisivat saaneet siitä mitään vastaavaa hyötyä. Sitä ovat orjat tehneet aina; sitä varten ne ovat olemassakin.

Kun orjien omistajat joutuvat keskenään kilpailuun ostajista joita niiden täytyy löytää, voidakseen päästä erilleen tavaroistaan — orjilta otetusta riistosaaliista — ja kun nämä ostajat voidaan saavuttaa ja pitää ainoastaan tavaran halpuuden ja hyvän laadun avulla ja kautta, ei ole tarpeellista edempää etsiä syytä siihen, miksi heidän orjaansa ovat pakotettavat tuottamaan mahdollisimman paljon ja armottomasti riistettäväksi "verrattoman raivokkaassa kilpailussa." Ainoa tunnettu mahdollisuus halpojen tavarain tuottamiseksi on orjien käyttäminen työssä armotta ja niiden pitäminen niin alhaisella elintasolla kuin niiden olemassaolo ja työkuntoisuus suinkin tekee mahdolliseksi. Yleensä tunnettu orjien toimeentulon väline on palkka, ja sen lasketaan vastaavan sitä minkä entisajan orja sai suoraan omistajansa kädestä asunnon ja elannon muodossa, ja jonka ajojuhdat saavat nykyisin heinien, kaurojen ja tallin muodossa.

Epämieluisia muistoja

Ken nykyisin muistelee vuosikymmen takaperin vallinneita elin arpeitten hintoja, on vaarassa joutua pyörtymyskohtauksen uhriksi, varsinkin jos vertailee niiden eroavaisuutta silloin ja nykyisin vallinneitten työpalkkojen eroavaisuuteen, ja palkkoja ja elintarpeita tosiinsa.

Useat lukijoistamme muistanevat vielä ajan, jolloin sai tusinan kauanmunia viidellätoista sentillä, parhaanlaiset jalkineet parilla dollarilla, paunan vasikkapaistia viidellätoistasentillä ja huonompaa lihaa alle kymmenestä sentistä paunan. Vaatekerrankin sai silloin kymmenellä dollarilla, j.n.e. Ja vaikka työpalkat olivatkin alhaisemmat kuin nykyisin, niin niiden ostokykyisyys oli kuitenkin paljon ylempänä. Jos näiden hintojen vertailu saattaa etsimään syytä muutoksiin, joista ne johtuvat, niin ollaan menossa oikeaan suuntaan, mutta jos se synnyttää vain epätoivoista hapuilemista ja vatsan vaatimusten paljoksumista, niin on syytä kysyä, tilinpäätöstä elämältä.

Sellainen on työläisten osa.

Mutta mailmassa on muitakin kuin työläisiä, ja niilläkin on osansa ja paikkansa yhteiskunnallisessa elämässä, eikä suinkaan vähimmän näissä hintojen vaihteluissa. On niitä jotka saavat sen hinnanerotuksen rahassa, jonka työläiset maksavat. Luokka joka omistaa, muta ei tuota, saa sen mitä tuottaja tuottaa mutta ei saa käytettäväkseen.

Kun hintojen korotus työläisessä synnyttää kaamean tunteen, jopa pakottaa ajattelemaan menojen pienentämistä ja elintarveannoksien supistamista, vaikuttaa se toisaalla päinvastaisella tavalla. Tukkukauppias kirjottaa tavallisesti hintojen nousun aikana vähittäismyyjälle, että hänellä on nyt ilo ilmottaa hinto- ja pian korotettavan, ja pyytää vähittäismyyjää järjestämään hinnottelun siten, että hänkin saa syytä iloon. Sillä hintoja kohotetaan enimmäkseen siinä määrässä, että kaikki riistäjät saavat niistä suuremman osan kuin ennen. Ainoa joka menettää, on tuottaja, työläinen, jonka täytyy luovuttaa entistä suuremman osan tuoteistaan saamatta siitä mitään itselleen.

Menneitten muisteleminen ei ole aina hauskaa, varsinkaan työläisille, mutta nykyisten hintojen vallitessa tuntuu entisten muisteleminen kuin ihanalta unelta, joka synnyttää kaipaustunteen vain siksi, että tietää siihen palautumisen olevan vaikeasti toteutettavissa.

Ellette usko luokkaetujen erilaisuuteen, niin voitte pyrkiä jakamään kauppiaanne kanssa hänessä vallitsevat tunteet hintojen kohotessa. Jos teillä, työläiset, on syytä iloon silloin, niin edut ovat kaikkialla samanlaiset, mutta jos päinvastoin on paikallaan, niin teillä on syytä toimintaan niiden olojen poistamiseksi, joiden vallitessa yhden taloudellinen voitto on toisen häviö, ei ainoastaan henkilökohtaisesti, vaan kokonaisena luokkana.

MAILMANKATSOMUKSIA

SAKSAN SOSIALISTIPUOLUEEN JÄSENMÄÄRÄSTÄ

oli lehdestämme äskettäin tietoja, joiden mukaan sotaa kannattavan enemmistöpuolueen jäsenmäärä viime maaliskuun lopussa oli 243,061 eli tuskin neljäsosa siitä, mitä se oli sodan alkaessa. Wurzburgin kokouksesta saatujen tietojen mukaan on tämä jäsenluku sittenkin yhä alenemassa, niin että viime heinäkuun lopussa oli jäsenmäärä ainoastaan 156,000.

Kun sikäläiset vanhoilliset lehdet ovat sen johdosta ilkkuneet, vastaa siihen Vorwärts: "Tämä on ensimäistä kertaa sitte sodan alkamisen, kun minkään järjestön jäsenluvun vähentymisestä puhutaan ilkkuvalla äänensävyllä. Vastustajamme tietävät varsin hyvin, mitne jäsenemme ovat huveneet — joukkohautoihin Verdunin edustalla ja Karpateilla sekä Juoksuhautoihin Itämereltä Alppeihin ja Tonavalta Väinäjoelle. Konservatiivilehdet tulevat varmaan ylistämään Maalaisliiton jäsenluvun vähentymistä todistuksoksi talonpoikien isänmaan hyväksi tekemistä raskaista uhrauksista. Mutta sosialidemokraatteihin nähden heillä on vain ilkeätä ivaa jäsenmäärän alentumisesta."

Karvas, mutta terveellinen opetus sosialisteille, jotka niin innolla istuivat porvarien "isänmaallisuus"-kelkkaan.

Mutta asialla on vielä toinen puolensa, joka ei ole ollenkään lohdullinen tälle enemmistöpuolueelle. Kuin Vorwärtsin selitys, mutta ei myöskään tarjoa mitään ilon eikä ilkunnan aihetta porvareille. Sotavastaisen "vähemmistön", n.s. riippumattoman sosialistipuolueen jäsenmäärä nousee "Leipziger Volkszeitungin" mukaan yli 120,000, vaikka vain täysimaksaneet otetaan lukuun; tuhansia vähemmistökannalla olevia on rintamassa.

Erityisesti huomattava on naisjäsenten väheneminen sotasosialistipuoluesta. Maaliskuun lopussa oli niitä vielä 66,000; heinäkuun lopussa ainoastaan 30,000. Niitä ei ole sota nielly, vaan tyytymättömyys puolueen sotapolitiikkaan on heidät siitä vierottanut. Kaikkialta maasta tulee tietoja, joiden mukaan vaalipiirit Saksan huomattavimmilla teollisuusseuduilla ovat järjestään liittyneet vastapuolueesen. Ei siis kulune kauan, kun siellä "vähemmistö"-puolue on enemmistönä — hyvin suurena enemmistönä — ja Saksan sosialidemokratia taas oikealla tolalla, ehkäpä ehompana entistään.

KUULUISAIN MIESTEN ULKONÄKÖ

ei useinkaan ole vastannut sitä ihanteellista käsitystä, minkä heistä muuten olemme saaneet. Voi olla totta, että "terve sielu asuu terveessä ruumiissa", mutta suhteessa tai toisessa sankarillinen sielu ei useinkaan ole saanut mielikuvitustamme vastaavaa ulkomuotoa kuoreksensa. Vanhan ajan ylevähenkisin ilmiö, Sokrates, oli kaikkien aikalaistensa yhtäpitäväin tiedonantojen mukaan varsin mitättömän ja runan näköinen mies. Kreikkalainen taisteluulaulaja Tyrtaios oli entura. Mainio satujen kirjottaja Aisopos oli kyttyräselkä. Aleksanteri Suurella oli n. s. pahkurajalka. Kuuluisaa ranskalaista valtiomiestä Talleyrandia haittasi myös oikeassa jalassa oleva synnynnäinen vika. Englantilainen ryöppyävä runoilijanero, lordi Byron, oli pahkurajalka, mutta se vika ei häntä kuitenkaan pienimmälläkään tavalla haitannut; niinpä hänen kerrotaan uineen Hellesponton (Dardanellein) salmen poikki — ennätys, joka olisi tehnyt hänet kuuluisaksi, jos hän ei ennestään olisi sitä ollut. Monelle muullekin suurmiehelle eivät ruumilliset vajavaisuudet ole tehneet haittaa. Yleä useammat sivistyksemme loistavimmat edustajat, kuten Mendelssohn, Voltaire y. m. ovat ruumiinharjotuksilla korjanneet mitä luonto heiltä ruumiillisen rakenteen suhteen oli kieltänyt. Aniharvoin tavataan henkinen nerokkuus yhtyneenä moitteettomaan ruumiinrakennukseen.

MITÄ ROHKEUS OIKEASTAAN ON.

Eräs kirjailija kehuu sodasta löytäneensä jotain jalostuttavaakin, kaiken sen raaistuttavan joukosta mitä siellä niin viljalti esiintyy. Väitteensä todistamiseksi hän kertoo kaunin tapauksen eräästä brittiläisen taistelulaiva Formidablen uppoamisessa surmansa saaneesta merisotilaasta:

"Arpa oli hänelle suonut paikan eräsen pelastusvenheesen. Laiva oli uppoamassa, mutta hänellä oli pelastumisen varmuus. Vene odottaa viedäkseen hänet maihin. Hän katsahtaa niihin toivereihin, jotka arpa määräsi jäämään laivaan. Siinä he seisovat ääneti, nuo kuolemaan tuomitut. Elämänhalu vetää häntä kiirehtimään veneesen. Kylmältä ja mustalta näyttää meri, kuin uhrejaan nielemään valmistuva hirviö. Tällä ratkaisun hetkellä, suurimman ratkaisun mitä ikänä miehelle voi tulla — hän valitsi miehen ratkaisun: kääntyi eräsen toivereistaan; 'sulla elää vanhemmat', sanoi, 'minulla ei ole ketään'. Näillä niin sankarillisen yksinkertaisilla sanoilla hän antoi palkkansa toiselle ja julisti itselleen kuolemantuomion. Olen näkeväni hänet laivan kannella, silmillään seuraten poistuvaa venettä, kunnes laiva viimein uppoaa, ja kaikki on ohi. Urheampaa miestä ei meri koskaan ole syliinsä sulkenut...,"

Mark Twain kerran puheli ystävieusä kanssa rohkeudesta ja mainitsi silloin eräästä miehestä, joka kirjailijana on hankkinut itselleen kuolemattoman nimen. "Tunsin hänet hyvästi," Mark Twain sanoi, "ja tiesin hänet rohkeaksi mieheksi. Mutta kerran hän teki raukkamaisimman teon mitä milloinkaan olen kuullut yhdenkään miehen tekevän. Hän oli mukana muutamassa haaksirikossa, ja kun laiva oli uppoamaisillaan, riuhtasi eräältä naismatkustajalta hengenpelastusvyön ja sitoi sen ympärilleen. Hän pelastui ja nainen hukkui. Tuosta katalasta teosta huolimatta en voi pitää häntä pelkurina. Koko jälellä olevan elämänsä ajan, minä tiedän sen, hän halusta olisi kylmäverisesti uhrannut henkensä, jos olisi saanut sovitetuksi halpamaisen tekonsa."

Useasti on samassa miehessä sekä sankarin että pelkurin edellytykset. Kuuluisan valtiomiehen Disraelin (loordi Beaconsfieldin) puoliso kerran lausui miehestään, että "hänellä on ihmeteltävä siveellinen rohkeus, mutta fyysillistä rohkeutta hänellä ei ole nimeksikään; minun täytyy aina vetää hänelle suihkukylvyn nauha!" Tämä on mitä kuvaavin esimerkki siitä pelkurin ja urhon kamppailusta, mikä useimmissa meistä riehuu. Disraelin siveellinen rohkeus riitti viemään hänet kylpyhuoneeseen, mutta siellä hänen fyysillinen rohkeutensa petti: hänessä ei ollut miestä nyhtäsemään kylmää vesisuihkua niskaansa. Kylpyhuoneet tietäisivät kertoa monista tällaisista salaisuuksista, ja elämä on niitä täpösen täynnä.

MILTÄ FILOSOOFI NÄYTTÄÄ PALJAALLE SILMÄLLE.

Runoilija Göthellä oli teräväpäinen miniä, Ottilia nimeltään, jolta myöhemmät elämäkerran kirjottajat ovat saaneet paljon hauskoja tietoja tuon suuren miehen kotielämästä. Vanhemmalla ijällään runoilija, näet, asui poikansa kodissa.

Eräänä päivänä, se oli lokakuun 17 p. 1827, toi Göthe päivällisille vieraan, jonka nimeä hän ei miniälleen maininnut, vaikka hänellä muuten oli tapana hänelle esitellä vieraansa. Äänettömällä kumarruksella vieras itsekin vain talon nuorta emäntää tervehti. Aterian aikana Göthe enimmäkseen oli vaiti, nähtävästi ollakseen häiritsemättä vierasta, joka puhui paljon, erinomaisen terävästi ja loogillisesti sekä ihmeen somasti huolitelluilla lausemuodostuksilla. Hän käytti aivan uudenlaista sanastoa, niin häikäisevää esitystapaa ja niin harvinaisia filosoofisia todistelutapoja, että Göthe vihdoin istui ja ihmetteli ihan mykkänä, mutta sitä ei tuo vilkkaasti haasteleva vieras ensinkään huomannut. Miniä samoin kuunteli ääneti, vain silloin tällöin luoden ihmettelevän silmäyksen ukko Götheen.

Kun päivällinen oli syöty ja vieras poistunut, kysyi Göthe miniältään:

"No, miltäs se mies sinusta tuntui?"

"Omituiselta," vastasi Ottilia. "En tiedä, onko hän hyvin henkevä vaiko päästään vialla. Minusta hän tuntui sekavalta ajattelijalta."

"So-soh!" sanoi Göthe, ivallisesti naurahtaen. "Se oli aikakautemme kuuluisin filosoofi Georg Friedrich Wilhelm Hegel."

Varma parannuskeino.

"Sinun pitäisi koettaa omenamehulla parantaa miehesi juoppouden himoa. Oman mieheni minä olen sillä jo parantanut kahdeksan kertaa."

Järjestömme asioita

TOVERITAR SANNA KANNASTO PUHUU WYOMINGISSA JA COLORADOSSA

seuraavasti:

Reliance, Wyo., lokak. 31 ja sitä seuraavina päivinä.

Superior, Wyo., marrask. 6 ja sitä seuraavina päivinä.

Hanna, Wyo., marrask. 13 ja sitä seuraavina päivinä.

Leadville, Colo., marrask. 22 ja sitä seuraavina päivinä.

Telluride, Colo., marrask. 29 ja sitä seuraavina päivinä.

Carneyville, Wyo., jouluk. 6—12 p.

Suomesta

TYÖVÄEN PANKIN MENESTYS.

Alkuvaikeudet voitettu, menestys hyvä.

Tämän vuoden alussa tuli Turun Työväen Säästöpankki toimineeksi kolme vuotta. Kaikille liikkeille ja niinpä pankillekin, on ensimäiset kolme vuotta alkuvuosien koettelemusaika. Sen kuluttua nähdään saavuttaako liike varman menestyksen vai onko yritetty ala sellainen, johon voi syntyä vain kituva laitos. Työväen pankin koetteluvuodet ovat nyt ohitse ja alkuvaikeudet voitetut. Pankin menestys osottaa, että sen perustamisessa on osuttu oikeaan. Arkaillen ja hitaasti suhtautui yleisö tähän uuteen laitokseen, mutta kuitenkin sellaisella kannattavaisuudella että jo ensivuosina huomasi pankilla olevan hyvän menestyksen mahdollisuuden, kun vaan jaksetaan alkuvaikeudet kestää. Nyt ne ovat ohitse ja pankin kannattavaisuus varma.

Alusta pitäen nousivat talletukset hitaasti, mutta aina varmasti kuukaudesta kuukauteen ja vuodesta vuoteen. Kolmivuotiskautena päästiin talletuksissa vasta siihen, että ne lähentelivät 200,000 markkaa, mutta tähän päästyä tapahtui täydellinen käänne, kun pankin kannattavaisuus osottautui varmaksi. Tänä vuonna elokuun ensi päivään mennessä talletettiin rahoja enemmän kuin koko kolmen ensimäisen kokeiluvuoden aikana, talletukset kun tämän vuoden vaihteessa tekivät vain noin 200,000 mk., tekivät ne elokuun ensi päivänä 411,000 mkaa. Tämän vuoden osalle on siis tullut talletuksia enemmän kuin kolmena ensi vuotena eli yli 200,000 mk. Niinikään kasvavat talletukset edelleen nopeaa vauhtia. Niinpä heinäkuussakin talletettiin pankkiin yli puolisataa tuhatta markkaa.

Talletusten sijotuksissa edullisiin ja varmoihin lainoihin ei pankin hallituksella myöskään ole ollut mitään vaikeuksia. Kun alussa tuli talletuksia vähemmän, voitiin alussa ottaa huomioon ainoastaan varmat sijotuspaikat, aluksi vähäisempinä erinä ja nyt kun liike on tasaisesti kasvanut suuremmaksi, on voitu täyttää suuremplakin rahojen kysyntöjä. Eipä enään ole vaikeus saada Työväen Pankista 100,000 mkan lainaa, kun vaan vähän aikaisemmin ilmottaa tarpeen pankille ja sitoumusehdot ovat varmat niiden täyttämisestä. Elokuun 1 päivään mennessä oli Pankki sijottanut rahoja lainoihin 310,000 mkan määrään ja hyväksyttyjä lainoja oli vireillä noin 100,000 markkaa. Näin ollen eivät Työväen Pankin rahat makaa hyödyttöminä pankkitalletuksissa. Osa talletuksista on myös sijotettu edullisiin, helposti rahaksimuutettaviin arvopapereihin.

Sijotuksia myöntäessään on pankin hallitus aina pitänyt silmällä, että sijotetut rahat samalla tulevat hyödyttämään joko yksityisten tai ryhmien kautta todellista kansantalouden vaurastumista, etupäässä työläisluokan keskuudessa. Tällaisiin tarkotuksiin on se myös saanut varmoja sijotuspaikkoja ja kun lainausehdot ovat nyt aivan yhtä edulliset kuin toisistakin pankeista lienee varmoja sijotuspaikkoja kyllin ilmaantuvan.

Kun Turun Työväen Säästöpankki vain jatkuvasti edistyy samaan tapaan kuin tähänkin saakka, niin piankin saamme nähdä työväellä Turussa olevan miljoonapankin.

K. F. H.

"SUOMALAIS-AMERIKALAINEN TOVERI".

Tällä otsakkeella oli kirjotus Toverin n:ossa 241, ja sen luettuani muistui heti mieleeni se aika, kun tulin tähän maahan ja menin työhön eräälle Minnesotan tukkikämpälle. Kämpän ja työmaan välisellä tiellä useasti tuli toiskielisiä työmiehiä vastaan ja kun olin vain varma siitä, että ne olivat amerikalaisia niin silloin "Alexilla lähdettiin metsään". Kyykin puun takana niin kauvan kuin arvelin että toiskielinen on jo mennyt sivu. Kerran petyin: menin pois tieltä, karkuun omaa kansallisuuttani ja hän tunsi minut ja huusi perääni, että mihinkäs se Alex oikein pötkii. Minä häpeissäni tulla lurkin tielle takaisin ja jatkoin matkaani. Tuo tauti se vaivasi minua kaksi vuotta ja oman kokemukseni perusteella voin päättää, että toveri J. W. Allin on samalla asteella kuin Alexi oli Minnesotassa.

Minun mielestäni on Toverin johtokunta ottanut pitkän askeleen eteenpäin laittamalla lehden kaksikieliseksi, eikä se ole ollenkaan aikaista. Sillä on monta hyvää puolta: se ehkäsee rotuvihan kasvamista ja lähentää amerikalaisia ja suomalaisia työtovereita; kasvattaa yhteisvoimaa ja yksimielisyyttä, mitä me sosialistit juuri koetamme saavuttaa. Onhan tunnussanamme: Kaikkien maitten köyhälistö liittykää yhteen.

Toveri on tähän asti ollut Amerikan suom. työväen äänenkannattaja ja se on vieläkin, vaan suuremmassa merkityksessä. En luule J. W. Allinin tavalla ajattelevia itsetietoisia toivereita olevan kovin paljoa, joilta menisi lukuhalut, kun näkevät "linnunkieltä" suomenkielen rinnalla, etenkin kun lehti on noin hyvin toimitettu. Minä ainakin hankin Toverille jonkun tilauksen toiskielisiltäkin. Huomautan vain J. W. Allin'ille, että ei tulisi tehdä päätöksiä "niin vaan" ennenkuin tietää mitä toisetkin Toverin lukijat ajattelevat Toverista. Luulenpa, että teidän "hautajaisvalmistuksenne ovat ennenaikaista.

Olin unhottaa antaa i.w.w:lle varoituksen, että älkää tulko tähän meidän kuumien lähteitten kaupunkiin, jos itseänne rakastatte, tai jos tulette, niin älkää tuoko jäsenkorttia mukana, jos tahdotte välttää sellaista rääkkäystä, jonka sai osakseen viime lauantai-iltana eräs. Kädet oli häneltä sidottu selän taakse ja sitten oli häntä jaloista vedetty, kasvot alaspäin. Ei voi kertoa kuinka roskasesti oli heille tehty "suuren vapauden" nimessä. — Toveruudella,

Alex Halonen.

TOVERI KAKSIKIELISENÄ.

Muutama päivä sitten oli Toverissa kirjotus otsikolla: "Suomalais-Amerikalainen Toveri". Ehkäpä ei olekaan väärin, jos jotkut yksilötkin arvostelevat Toveri-lehden sisältöä sen nykyisessä muodossa.

Toveri ansaitsee nykyisessä muodossaan jokaisen enemmän ajattelevan työläisen kiitoksen. Totta voipi olla se, ettei ulkona Astoriasta, monikaan toiskielinen halua tilata Toveria ja siten kannattaa Toverin taloudellista asemaa. Melkeinpä voi sanoa mahdottomaksi saada Toverilehdelle toiskielisiä tilaajia, he eivät halua maksaa neljää dollaria lehdestä josta he voivat lukea vähemmän kuin puolet sen koko sisällöstä. Mahdollisesti ehkä joku toiskielinen voipi tilata lehden, vaan kyllä hänen silloin täytyy olla innokas sosialistilehden kannattaja jos hän Toverin tilaa.

Mutta vaikka ei Toveri saisikaan tuhansia toiskielisiä tilaajia, niin kuitenkin lehden nykyiset tilaajat ja lukijat voivat lukea sitä yhtä hyvin kuin ennenkin. Ja nyt on tilaisuus oppia englanninkieltä kaiken muun yhteydessä. Nyt ei kukaan sellainen henkilö, joka ennen on sanonut ei tahtovansa lukea suomenkielistä lehteä, voi sanoa, ettei opi lukemaan englanninkieltä jos aina lukee suomea. Nyt on tilaisuus valita toinen tai toinen, tai molemmat. — Eikö olekin mainio asia?

Ja toinen hyvä puoli. — Melkeinpä jokainen nykyinen Toveri-lehden lukija työskentelee päivisin kielisten työ-toveriensa seurassa. Jokaisella suomalaisella on työ-tovereita, jotka osaavat lukea englanninkieltä. Usein työpaikassa tulee puheen aiheeksi sanomalehdistö, miten niin ja niin väärennettyjä uutisia on siinä ja siinä lehdessä, yksi puoltaa yhtä, toinen toista, eivätkä sittekään pääse selville mikä lehti julkaisee totuuden. Nyt voipi esim. suomalainen Toverilehden lukija, pistää Toverin taskuunsa aamulla työhön lähtiessään. Työmaalla hän voi antaa Toverin työ-tovereilleen ja sanoa: "If you will read true news, here they are." — Ja varmasti Toveri joutuu siten luettavaksi. Sitä voi jatkaa päivä päivän perään, ja tuolla tavalla jokainen suomalainen voipi tehdä agitatsioonityötä toiskielisten työ-toveriensa keskuudessa.

Nykyistä Toveri-lehteä voi jokainen käyttää moneen hyvään tarkoitukseen, jos vaan on halua niin tehdä.

U. L.